

ODWAŻYĆ (30) *vb pf*

o jasne. ◇ *W inf* -ã- (5), -a- (1) *Strum.* ◇ *imp* z tekstu nie oznaczającego pochyleń. ◇ *W pozostałych formach* -ã- (19), -a- (1) *MurzHist.*

inf odważyć (7). ◇ *fut 1 sg* odważę (2). ◇ *2 sg* odważysz (3). ◇ *praet 1 sg m* odważyłem, -em odważył (3). *f -m* odważyła (1). ◇ *2 sg m -ś* odważył (1). ◇ *3 sg m* odważył (5), odważ(e)ł (1) *ActReg.* ◇ *1 pl m pers -chmy* odważyli (1). ◇ *3 pl m pers* odważyli (2). ◇ *plusq 1 sg m -em* był odważył (1). ◇ [3 pl m pers odważyli byli.] ◇ *imp 2 pl* odw(a)żcie (1). ◇ *part praet act* odważywszy (2).

Sł stp notuje, Cn s.v. odważam sobie szkodę, śmierć, Linde XVI – XVIIIw.

1. Zmierzyć ciężar, zważyć; *appendere Bart Bydg, Vulg, PolAnt; ponderare BartBydg, Vulg; librare, suspendere BartBydg* (9) : *Appendo, suspendere, librare, odvazicz, ponderare BartBydg* 211.

Przen [co] (1) :

Zwrot »odważyć na wadze« (1): boć on iuż odważył ná wadze wieki [*in statera ponderavit saeculum Vulg*] *BudBib* 4. *Esdr* 4/35.

a. Zważyć do zapłaty; zapłacić; *inferre Vulg* (7) :

Zwroty: »odważyć [komu] pieniądze« (1): odważył mu pieniądze [*appendit ... argentum*] według fźacunku iego *BibRadz Gen* 23/16.

»srebro, talent srebra odważyć« [*w tym: do czego za kogo* (2)] = *talentum argenti appendere PolAnt* (2:1): iáko Amán obiecał srebro odważyć do fkarbu Krolewkiego zá Zydy áby byli wytrácceni [*quo modo Aman promisset, ut in thesauros regis pro Iudaeorum nece inferret argentum Vulg*]. *BibRadz Esth* 4/7; *BudBib* 3. *Reg* 20/40[39], *Esth* 4/7.

»odważyć zapłatę [za kogo]« (1): Tedy odważyli zapłatę zá mię trzydzieści frebnych [*Et appenderunt mercedem meam triginta argenteos*]. *Leop Zach* 11/12.

»odważyć złoto« [*szyk zmienny*] (2): *HistRzym* 17v; Kazano do Kościoła powrácáć zawićie: Odliczyć myńcę: złoto odważyć fowićie. *KlonWor* 10.

2. Odmierzyć, określić wymiary [komu (sobie)] (1) : żebyś miał wodę w miarę iákoś fobie odważył. *Strum* M4v.

3. Zrównoważyć (2) : *AEquilibrium facere, Odważyć/ rowno vczinić. Mącz* 192c.

odważyć co (1): że musieli owi dwa/ którzy Synwagę trzymáią vpuścić/ álbo wzgóre podniéść/ ná nożu Synwagi: álbo téż Synwagá nie dobrze odwázóna/ którą tym obyczáiem masz odważyć. *Strum* B3.

4. Odważyć się na coś; zaryzykować; *tradere Vulg; periclitari Cn* (12) : Ale osławę swoją ani o Decrety ni czyie niemysłę bo mię dosiádz niemogá zniakiey miary przydzielili do czego innego a będą chcieć złamać *fidem publicem*, wszak dawno temu człowiek podległ, y odwazeł *ActReg* 167.

odważyć co (8): Sędzięgo przeklináią/ y gorzemi fye sftawáią/ Bo ták mowią póspolicie: Bym to był wiedział/ ábym ták miał wiele dáć/ przyciągnął bym go był lepiey/ y przytlukł: Ale fye poprąwíę potym/ odważę iefzcie táką winę. *GroicPorz* c4; *ArtKanc* S3v. *Cf odważyć co na kogo, Zwroty.*

odważyć co na kogo (2): Chceć fye práwá zemną/ dam ci go doftátek/ odważyłem ná cię Sto złotych/ nie vftąpięć kroku. *GroicPorz* f4, f4.

cum inf (1): Od brzegu fwego ósmielił fię płynąc/ Odważył fobie choć fię y ochynąc *KlonFlis* C3v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby (1), iż (1)] (2): Skaⁿderbeg odważył łobie áby fie z Turki potykał *BielKron* 250v; *KlonWor* **2.

Zwroty: »gardło odważyć« = *narazić życie (1)*: bo nas ielt thákich kilkádziefiąt cochmy fie ná to łprzylięgli/ y gárdłá odważyli/ thák długo ná cię czyháć/ áż musíz gárdło dáć. *RejZwierc* 86v.

»odważyć sobie« [szyk zmienny] (4): *BielKron* 250v; *ArtKanc* S3v; *KlonFlis* C3v; Nie będąc ich miánował: lecz łobie odważę, Iż ich wytknę przed świátem y pálcem pokażę. *KlonWor* **2.

»odważyć zdrowie« = *tradere animam Vulg* [szyk zmienny] (3): A nie odważyłz zdrowia iáko on Kurcius *PaprPan* Cc4; iáko w máley cenie ielt ciáło v thych/ ktorzy zdrowie łwe dla Oyczyzny odważyli *Phil* C2; *WujNT Philipp* 2/30.

5. Postanowić, zamyślić; proponere Mącz (4) :

Zwrot: »sobie odważyć« [*w tym: co (1)*] [szyk zmienny] (4): *RejJóz* F3v; iefli ty łobie abo śmierć abo vciekanié odważyłz *MurzHist* Nv; *Destinatum est mihi, Yużem* ták łobie odważył. *Mącz* 83b, 311c.

[*cum inf:* niektorzy odważyli byli Swidrigayłá łámeo iákokołwiek zábić *StryjKron* 569.]

6. Ustalić, obliczyć (2) :

odważyć co (1): Ná dłuż drewno vmierzywłzy/ ták rowno máią włzyfcy iednáko wożić/ ták łupnę/ iáko kłodzinę: á dzień ieden odważywłzy pilność [= *wydajność*] miarę wzięć/ iáko wiele włzyfcy álbo ktora wieś náwożiłá *GostGosp* 86.

Zwrot: »pieniądzmi odważyć« = *wyznaczyć cenę (1)*: Niechciał bys v nas kupić/ chłopiátka piéknego [...] (—) Barżo to rad vczynię/ iedno go vkazcie Ieltli Czo ofobnego/ pieniądzmi odwalcie [...] (—) chczefli nam dwadziefcia/ dáć łrebrnych pieniędzy/ Wezmíz go iuż tam wiecznie *RejJóz* B.

Formacje współrdzenne cf WAŻYĆ.

Cf ODWAŻENIE, ODWAŻONY